

ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ. МОНІТОРИНГ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ

УДК 332.3:332.27

<http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.02.01>

ПРАВОВІ ЗАСАДИ І ДОСВІД РОЗРОБЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Л. Я. НОВАКОВСЬКИЙ,

доктор економічних наук, професор, академік НААН,
Національна академія аграрних наук України,
Email: novmailll@ukr.net

І.О. НОВАКОВСЬКА,

доктор економічних наук, доцент, член-кореспондент НААН
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Email: novakovska@nubip.edu.ua

Анотація. Відповідно до Конституції України (ст. 14) землю визнано основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. З метою забезпечення потреб у землі населення та економіки, а також її раціонального використання і охорони розробляються загальнодержавні, регіональні, місцеві програми, землевпорядна та містобудівна документації, провадяться відповідні обмеження та розвідування земель.

У зв'язку з тим, що порядок складання вказаних програм досі не затверджено, у статті проаналізовано правові основи розроблення регіональних програм використання та охорони земель України, розглянуто практику організації прогнозування міського землекористування столиці України, де за участю авторів статті, складено програми на 2006-2025 рр., а також, на прикладі ряду областей розглянуто зміст, результати затвердження та реалізації положень програм.

При дослідженні правових основ розподілу повноважень щодо регулювання земельних відносин у сфері прогнозування землекористування встановлено, що в ряді нормативно-правових актів не дотримується принцип верховенства права, є колізії щодо об'єднання окремих видів землевпорядної та містобудівної документації; внесенні до Державного земельного кадастру інформації, необхідної для регулювання охорони земель та обмежень у використанні земельних ділянок.

Запропоновано розширити структуру регіональних програм використання та охорони земель за рахунок уточнення природно-сільськогосподарського районування території, формування гідрографічних басейнів, агроландшафтних систем, а також спростити склад схем землеустрою та комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад.

Ключові слова: загальнодержавна програма, регіональні програми, схема землеустрою, містобудівна документація, просторовий розвиток, охорона земель.

Постановка проблеми.

Кабінет Міністрів України Розпорядженням від 19 січня 2022 р. № 70 схвалив Концепцію Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель на період до 2032 року і доручив у дев'ятимісячний строк внести на розгляд Уряду проєкт цієї Програми для подання його на затвердження Верховною Радою України. Програма розрахована на виконання впродовж десяти років і складається з двох етапів: I етап - до 2028 року; II етап – 2028-2032 роки. На здійснення заходів Програми її Концепцією передбачено розроблення регіональних програм використання та охорони земель шляхом складання і впровадження:

«схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад;

комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади;

цифрових процесів під час здійснення землеустрою та моніторингу земель;

автоматизованих інформаційно-аналітичних систем та дистанційного зондування Землі» [1].

Як відомо, регіональні програми використання та охорони земель, за за-

коном, складаються Радою Міністрів АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями і затверджуються Верховною Радою АРК, відповідною обласною Радою, Київською і Севастопольською міськими радами. [2]

Схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць не відносяться до складу програм використання та охорони земель, а є видом землевпорядної документації на загальнодержавному та регіональному рівні. [3] Для села, селища, міста зазначена документація може бути віднесена до місцевого рівня. Що ж стосується комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, то ці території не є одиницями адміністративно-територіального поділу країни, а, відповідно до містобудівного законодавства, відносяться до місцевої, а не регіональної документації [4]. Затвердження вказаних схем землеустрою та комплексних планів просторового розвитку повинно здійснюватися районними, сільськими, селищними, міськими радами.

Згідно з законами України «Про землеустрій», «Про регулювання містобудівної діяльності» ці види землевпорядної документації є одночасно і містобудівною документацією. Зазначимо, що за містобудівною до-

кументацією, комплексний план просторового розвитку відноситься до місцевого рівня документації, в той час, як у складі документації землеустрою, ця ж територія (територіальна громада) відноситься до землевпорядної документації на загальнодержавному та регіональному рівнях. Зазначена одночасно документація включає комплексний план просторового розвитку, генплан населеного пункту та детальний план території.

Цифрові процеси із землеустрою та моніторингу, автоматизовані інформаційно-аналітичні системи, алгоритми і технологічні земельно-просторові інформації не є складовими частинами регіональних програм.

Отже, згідно з затвердженою Концепцією Загальнодержавної цільової програми з її складу виключено складання і впровадження регіональних програм використання та охорони земель областей, міст Києва та Севастополя.

Починаючи з 24 лютого 2022 року російською агресією лише доквітлю України завдано збитків на суму понад 2 трлн гривень. За оцінкою Світового банку, гуманітарне розмінування територій коштуватиме 37,4 млрд \$. Внаслідок війни врожаєм, який втрачено через непридатність для обробітку значної площі ріллі, можна було б нагодувати більше 80 млн людей з усього світу. Відновлення поселенської мережі, інфраструктури та родючості ґрунтів потребують величезних затрат праці і коштів, розроблення відповідної прогнозної та технічної документації [5].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій.

Головним науково-дослідним та проектним інститутом землеустрою

у 2004 році завершено розроблення проекту Загальнодержавної програми використання та охорони земель, яка була розглянута сесією Верховної Ради України у першому читанні у листопаді 2004 р., але повернута на повторне перше читання. До Парламенту вона пізніше не подавалася.

У 2005 році комунальним підприємством «Київський інститут земельних відносин» Київської міської ради складено Програму використання та охорони земель міста Києва на 2006-2010 рр. [6] Цю програму, як і наступні чотири програми на період 2011-2025 рр. було затверджено сесіями Київської міської ради [7,8].

У більшості областей впродовж 2006 – 2020 рр. розроблено регіональні програми використання та охорони земель, розвитку земельних відносин, відтворення родючості ґрунтів тощо. Їх розробниками були колективи регіональних науково-дослідних і проектних інститутів землеустрою Держземагенства та Держгеокадастру.

Науковий і практичний інтерес представляють також ряд пілотних проектів комплексного плану просторового розвитку територій територіальних громад Харківської області, що складені об'єднаними колективами розробників землевпорядної та містобудівної документації. [9] Якщо не брати до уваги відсутність затверджених методичних документів із розроблення вказаних програм, за останнє двадцятиріччя накопичено досвід, який дозволяє напрацювати відповідні методичні рекомендації та реалізувати програми.

Багато науковців керувало безпосередньо розробкою програм, брало участь у складі авторських колективів, опублікувало наукові роботи,

статті, рекомендації. Зокрема, це учені: Бистряков І.К., Гуцуляк Г.Д., Добряк Д.С., Дорош Й.М., Мартин А.Г., Муховиков А.М., Новаковський Л.Я., Новаковська І.О., Палеха Ю. М., Третьак А.М. [6,7,8,10,11,12].

Метою статті є дослідження стану правового урегулювання складання загальнодержавних і регіональних програм та обґрунтування пропозицій щодо кодифікації норм, спрощення та здешевлення прогнозної документації.

Матеріали і методи дослідження.

Проаналізовано масив законодавчих документів. Застосовано монографічний, системно-аналітичний та інші методи залежно від завдань дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення.

При формуванні землеохоронного законодавства незалежної України, починаючи з Земельного кодексу в редакції Закону 2196-ХІІ від 13.03.92 року, розробленню наукових прогнозів використання та охорони земель приділялось значну увагу. [13] Згідно ст. 14 «Компетенція України у галузі регулювання земельних відносин» до відання держави було віднесено розроблення та виконання разом з Республікою Крим, місцевими радами народних депутатів державних програм щодо раціонального «використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земельних ресурсів у комплексі з іншими природоохоронними заходами». [13] Землеустрій передбачав розробку прогнозів державної і регіональної

програм використання та охорони земель. Повноваження законодавчого органу – Верховної Ради удосконалювалися та розширювалися. Органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади організовувалися на регіональному рівні складання програм використання та охорони земель у більшості областей, залучено з місцевих бюджетів значну суму коштів для складання відповідної землеохоронної документації.

Як свідчить проведений аналіз, з 2004 року не завершено розроблення Загальнодержавної програми використання та охорони земель. Доручення Кабінетові Міністрів щодо розроблення порядку складання загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель, яке містилося у ст. 44 Закону України «Про землеустрій», 2.06.2015 р. анульовано. Разом з найбільш уживаним найменуванням «регіональна програма використання та охорони земель» (ст. 178 Земельного кодексу України), у переліку повноважень Верховної Ради АРК ця програма називається «республіканська програма використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель», а у переліку Держгеокадастру – «участь у розробленні та виконанні державних, галузевих, регіональних та місцевих програм з питань регулювання земельних відносин, відтворення та охорони земель» [2] (табл.1).

У зв'язку з виключенням норм щодо встановлення державного кордону, а також розроблення порядку складання зазначених схем, залишився без статей 42, 43, 44 Закон України «Про землеустрій» [3]. Якщо б прогнозування, планування та організація раціонального використання й охорони земель були виключені із

призначення землеустрою (ст. 2 цього Закону), можна було б такі мотиви пояснити. Однак, чинною статтею 184 Земельного кодексу України «Зміст землеустрою» розроблення загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель залишилися. Цю колізію можна ліквідувати лише шляхом внесення відповідних змін, залишивши призначенням землеустрою питання прогнозування і планування земельного фонду.

Пунктом 18 ст. 161 закону «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що в разі затвердження комплексного плану, генерального плану населеного пункту, детального плану території, не розробляються:

«схема землеустрою на територію відповідної громади;

план земельно-господарського устрою населених пунктів відповідної громади;

проект землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб;

проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж для 10-ти видів галузевих проектів землеустрою». [4]

Оскільки комплексні плани просторового розвитку, генплани населеного пункту та детальні плани території віднесено одночасно до містобудівної та землепорядкової документації, не зрозуміло, чому не передбачено заборону виготовлення аналогічної містобудівної документації у випадках, коли згадана землепорядкова документація виготовлена раніше. У чому ж тоді полягає принцип одночасності і чи не зашкодить вказане якості та вартості такої «діяльності». І яка ж логіка заборони 14 видів документації землеустрою, яка

не відноситься одночасно до містобудівної документації?

Правові положення щодо розроблення, затвердження та реалізації загальнодержавної і регіональних програм використання та охорони земель містяться у законодавчих і нормативно-правових актах різного рівня. Зокрема, «загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля, відповідно до ст. 85 Конституції України, затверджуються Верховною Радою України». [14] Основним Законом (статті 13, 14, 85, 116, 119, 138, 142, 143) досить повно регулюються питання у галузі земельних відносин, які реалізуються також Кабінетом Міністрів України, Радою Міністрів АРК, органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади при розробленні програм на відповідних рівнях.

Земельним кодексом України визначено повноваження щодо вирішення аналогічних питань усіма органами державної влади та органами місцевого самоврядування (табл. 1)

Законом «Про землеустрій» встановлено перелік повноважень у сфері землеустрою (ст. 9-19), Законом «Про місцеве самоврядування в Україні» - у статтях 26, 31, 33, 43 (розгляд виключно на пленарних засіданнях сільських, селищних, міських рад; повноваження у галузі будівництва, у сфері земельних відносин; прийняття рішень районними та обласними радами виключно у пленарному режимі). [15]

Принцип верховенства права, який визнається і діє в Україні, гарантує прийняття нормативно-правових актів, які відповідали б Конституції України щодо особливої охорони землі як основного національного ба-

1. Повноваження Верховної Ради України, ВР АРК, органів місцевого самоврядування у галузі земельних відносин згідно з Земельним кодексом (ЗК) [2]

№ п/п	Назва органу	Ст. (ЗК)	Зміст повноважень
1	Верховна Рада України	6	прийняття законів у галузі регулювання земельних відносин
2	ВР АРК	7	«забезпечення реалізації державної політики; погодження загальнодержавних програм використання та охорони земель, участь у їх реалізації; затвердження та участь у реалізації республіканських програм використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель»;
3	Обласні ради	8	«забезпечення реалізації державної політики; погодження загальнодержавних програм використання та охорони земель; затвердження та участь у реалізації регіональних програм використання землі, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель»;
4	Київська і Севастопольські міські ради	178 п. 2	«програма використання та охорони земель міст Києва і Севастополя розробляється вказаними міськадміністраціями та затверджується відповідними міськими радами»;
5	Районні ради	10	«забезпечення реалізації державної політики в галузі охорони та використання земель»;
6	Сільські, селищні, міські ради	12	розпорядження землями комунальної власності територіальних громад
Повноваження органів виконавчої влади			
7	Кабінет Міністрів України	13	«реалізація державної політики у галузі використання та охорони земель; розробка і забезпечення виконання загальнодержавних програм використання та охорони земель»;
8	Міндовкілля	14	«участь у розробленні загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель»;
9	Міндовкілля	141	«участь у реалізації загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель»;
10	Держекоінспекція	142	реалізація державної політики щодо здійснення державного нагляду (контролю)
11	Мінагрополітики	15	розробка та забезпечення реалізації загальнодержавних, регіональних програм використання та охорони земель;
12	Держгеокадастр	151	«участь у розробленні та виконанні державних, галузевих, регіональних та місцевих програм з питань регулювання земельних відносин, раціонального використання земель, їх відтворення та охорони»;
13	Рада Міністрів АРК	16	участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних (республіканських) програм з питань використання та охорони земель;
14	Місцеві державні адміністрації	17	«участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм з питань використання та охорони земель».

гатства, тобто забезпечує діяльність органів влади та її посадових осіб згідно зі статтею 19 Конституції.

Відповідно до Закону України «Про державні цільові програми» [16] та згідно з постановою Кабінету

Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106 «Про порядок розроблення та виконання державних цільових програм» [17] «метою програми є: визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі

порівняльного аналізу можливих варіантів;

шляхи і способи розв'язання проблем, строк виконання програми;

очікувані результати виконання програми, визначення її ефективності;

оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для виконання програм».

Вказані проблеми складають основні розділи цільових програм [18].

Законом України № 2698 – IX від 19.10.2022 р. вирішено забезпечити внесення додатково до земельно-кадастрової документації відомостей про якісні характеристики угідь і заходів щодо охорони земель і ґрунтів, а також перелік обмежень у використанні земельних ділянок. [19] Вказані відомості та заходи включають: освоєння земель для сільськогосподарських і лісгосподарських потреб, поліпшення цих угідь і рекультивацію порушених земель, консервацію деградованих, малопродуктивних і техногенно забруднених земель.

«Обмеження у використанні земель вносяться до Державного земельного кадастру на підставі документації із землеустрою в галузі охорони земель – схем землеустрою і ТЕО використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць (районів, сіл, селищ, міст), а рішення щодо внесення її до кадастру приймається самим замовником». Йому (замовнику) видається Витяг з Державного земельного кадастру. [20] Згідно з сучасною методологією, обмеження у використанні земель у робочі проекти землеустрою не вносяться, тому, крім схем землеустрою, ці обмеження належить внести із проектів землеустрою, а також із технічної документації щодо встановлення меж, поділу та об'єднання

земельних ділянок, резервування та інвентаризації земель [20].

Період розроблення загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель; регіональних програм використання та охорони земель Автономної республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя; схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць (районів, сіл, селищ, міст) і територій територіальних громад; проектів землеустрою та технічної документації є достатньо тривалим, вкрай коштовним для реалізації, містить необґрунтовано величезну кількість дублюючої документації та інформації за чинними правовими нормами.

Два види програм використання та охорони земель – загальнодержавні та регіональні, розроблення яких передбачено Конституцією України, безумовно, повинні бути складені. Причому, зміст регіональних програм доцільно було б розширити за рахунок уточнення природно-сільськогосподарського районування території, формування протиерозійних гідрографічних басейнів, агроландшафтних систем землеробства тощо [21].

Схеми землеустрою доцільно розробляти лише на територію територіальних громад. Зі складу комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад у повоєнний період можна виключити складання генпланів населених пунктів, детальних планів, планів зонування територій, як самостійних видів містобудівної документації на місцевому рівні. У районах значного знищення поселенської мережі та об'єктів інженерної інфраструктури в ході воєнних дій генеральні плани

населених пунктів повинні розроблятися позачергово.[22]

Висновки.

1. Правовою основою розроблення та реалізації загальнодержавних і регіональних програм використання та охорони земель є Конституція України (ст. 14, 95, 116, 143), глава 30 Земельного кодексу, Закони України «Про державні цільові програми», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про землеустрій», «Про охорону земель». Принцип верховенства права, що визнається і діє в Україні, гарантує відтворення у нормативно-правових актах положень Конституції України щодо розроблення, затвердження та реалізації програм економічного, науково-технічного, соціального розвитку, охорони довкілля і є обов'язковим для органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Регіональні програми як окремих самостійний вид прогнозової документації повинні розроблятися після затвердження Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель.

2. Досвід столиці України підтверджує, що реалізація цільових міських програм використання та охорони земель повністю виправдала своє призначення. Завершується інвентаризація міських земель, визначаються межі усіх ділянок, Київ стане першим містом в Україні «без білих плям» у Державному земельному кадастрі. Буде створено інформаційну модель як інструмент обліку земельних ділянок та іншої нерухомості, фіскальних цілей, моніторингу зелених насаджень та поверховості забудови.

3. Після набрання чинності з 1 січня 2002 р. новим Земельним кодексом України досі потребують подальшого урегулювання окремими законами використання земель оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, земель промисловості, охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон, зон особливого режиму використання земель тощо.

Особливої актуальності в умовах воєнного стану набули розмінування, рекультивация, використання техногенно забруднених земель, затвердження нормативів у галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів.

4. Внесення змін до Державного земельного кадастру для відображення у ньому якісної характеристики угідь, заходів щодо охорони земель і ґрунтів, а також обмежень у використанні земельних ділянок, є у сучасних умовах єдиною можливістю заходом для систематизації інформаційної бази щодо особливої охорони земель як основного національного багатства, проведення моніторингу земель і ґрунтів, забезпечення сталого розвитку землекористування в умовах глобальних змін клімату.

Список використаної літератури

1. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.01.2022 р. № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2022-%D1%80#Text>
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/224977__563543
3. Про землеустрій: Закон України від

- 22.05.2003 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
4. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
 5. <https://www.kmu.gov.ua/news/povnyi-kompleks-robit-iz-humanitarnoho-rozminuvannia-v-ukraini-otsiniuiet-sia-v-374-mld-dolariv-denys-shmyhal>
 6. Про затвердження Програми використання та охорони земель міста Києва на 2006 - 2010 роки: рішення Київської міської ради від 21.12.2006 р. № 485/542. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=053BXFCAB1>
 7. Про затвердження Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2016-2020 роки: рішення Київської міської ради від 14.07.2016 р. № 729/729. URL: [file:///C:/Users/novma/Downloads/729-729%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/novma/Downloads/729-729%20(1).pdf)
 8. Про затвердження Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2022-2025 роки: рішення Київської міської ради від 07.10.2021 р. № 2727/2768. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MR212854>
 9. Комплексні плани просторового розвитку територій Роганської та Пісочинської громад Харківського району Харківської області. URL: <https://nubip.edu.ua/node/105324>
 10. Довідник із землеустрою / за ред. Л.Я. Новаковського. 4-те вид. перероб. і доп. Київ: Аграр. наука. 2015. 492 с.
 11. Новаковська І.О. Управління міським землекористуванням: монографія. К.: Аграр. наука. 2016. 304 с.
 12. Новаковський Л.Я. Чом, чом, земля моя: роздуми про землекористування. Київ: Аграр. наука. 2020. 516 с.
 13. Земельний кодекс України в редакції Закону України № 2196-XII від 13.03.1992 р. Земельне законодавство України. У 2-х книгах. Кн. 1-ша – К.: Урожай, 2002. с. 102-150
 14. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
 15. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
 16. Про державні цільові програми: Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>
 17. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text>
 18. Iryna Novakovska, Volodimir Bulgakov, Semjons Ivanov, Imars Dukulis. Formation of sustainable land-use systems in erosion dangerous landscapes. 17 International Scientific Conference «Engineering for rural development», Volume 17, May 23-25, 2018/ Latvia University of Life Sciences and Technologies Faculty of Engineering, p. 378 - 386
 19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення системи оформлення прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення та удосконалення законодавства щодо охорони земель: Закон України від 19.10.2022 р. № 2698-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-20#Text>
 20. Novakovska I.O., Kustovska O.V. Economics of land use and land management. Part I: textbook. Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2022. 408 p.
 21. O.H. Tarariko, T.V. Ilienکو, T.L. Kuchma, I.O. Novakovska. Satellite agroecological monitoring within the system of sustainable environmental management archive of

Agricultural Science and Practice Journal issues/ Agric. sci. pract. 2019. 6(1). 18-27. (DOI: <https://doi.org/10.15407/agrisp.6.01.018>)

22. Новаковська І.О., Гунько Л.А., Долинський І.М. Наукові засади сталого розвитку міського землекористування: монографія - К.: Видавничий центр НУБІП України. 2023. 243 с.

References

1. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.01.2022 r. № 70. «Pro skhvalennya Kontseptsii Zahalenoderzhavnoyi tsil'ovoyi prohramy vykorystannya ta okhorony zemel':» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2022-%D1%80#Text>
2. Zemel'nyy kodeks Ukrainy vid 25.10.2001 r. № 2768-III. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/224977__563543
3. Zakon Ukrainy vid 22.05.2003 r. № 858-IV «Pro zemleustriy». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
4. Zakon Ukrainy vid 17.02.2011 r. № 3038-VI «Pro rehulyuvannya mistobudivnoyi diyal'nosti». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
5. <https://www.kmu.gov.ua/news/povnyi-kompleks-robit-iz-humanitarnoho-rozminuvannia-v-ukraini-otsiniuiet-sia-v-374-mlrd-dolariv-denys-shmyhal>
6. Rishennya Kyiv's'koyi mis'koyi rady vid 21.12.2006 r. № 485/542 «Pro zatverdzhennya Prohramy vykorystannya ta okhorony zemel' mista Kyieva na 2006 - 2010 roky». URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=053BXFCAB1>
7. Rishennya Kyiv's'koyi mis'koyi rady vid 14.07.2016 r. № 729/729 «Pro zatverdzhennya Mis'koyi tsil'ovoyi prohramy vykorystannya ta okhorony zemel' mista Kyieva na 2016-2020 roky». URL: [file:///C:/Users/novma/Downloads/729-729%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/novma/Downloads/729-729%20(1).pdf)
8. Rishennya Kyiv's'koyi mis'koyi rady vid 07.10.2021 r. № 2727/2768 «Pro zatverdzhennya Mis'koyi tsil'ovoyi prohramy vykorystannya ta okhorony zemel' mista Kyieva na 2022-2025 roky: URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MR212854>
9. Kompleksni plany prostorovoho rozvytku terytoriy Rohans'koyi ta Pischyn's'koyi hromad Kharkivs'koho rayonu Kharkivs'koyi oblasti. URL: <https://nubip.edu.ua/node/105324>
10. Handbook of land management (2015) ed. LA. Novakovsky. 4 species. rework. 492 p.
11. Novakovska I.O. (2016) Management of urban land use: monograph. K.: Agrarian. Science. 304 p.
12. Novakovsky L.Ya. (2020) Why, why, my land: reflections on land use. Kyiv: Agrarian science. 516 p.
13. Zemel'nyy kodeks Ukrainy v redaktsii Zakonu Ukrainy № 2196-XII vid 13.03.1992 r. Zemel'ne zakonodavstvo Ukrainy. U 2-kh knyhakh. Kn. 1-sha – K.: Urozhay, 2002. 102-150
14. Konstytutsiya Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
15. Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 r. № 280/97-VR. «Pro mistseve samovvryaduvannya» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Zakon Ukrainy vid 18.03.2004 r. № 1621-IV. About state targeted programs. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>
17. Postanova Kabminu Ministriv Ukrainy vid 31.01. 2007 p. № 106. Про затвердження «Pro zatverdzhennya Poryadku rozroblennya ta vykonannya derzhavnykh tsil'ovykh prohram». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF#Text>
18. Iryna Novakovska, Volodimir Bulgakov, Semjons Ivanov, Imars Dukulis. Formation of sustainable land-use systems in erosion dangerous landscapes. 17 International Scientific Conference «Engineering for ru-

- ral development», Volume 17, May 23-25, 2018/ Latvia University of Life Sciences and Technologies Faculty of Engineering. 378 - 386
19. Zakon Ukrainy vid 19.10.2022 r. № 2698-IX. On the introduction of amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the restoration of the system of registration of lease rights for agricultural land plots and improvement of the legislation on land protection. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-20#Text>
20. Novakovska I.O., Kustovska O.V. (2022) Economics of land use and land management. Part I: textbook. Kyiv: NUBiP of Ukraine. 408 p.
21. O.H. Tarariko, T.V. Iliencko, T.L. Kuchma, I.O. Novakovska. (2019) Satellite agroecological monitoring within the system of sustainable environmental management archive of Agricultural Science and Practice Journal issues/ Agric. sci. pract. 6(1).18-27. (DOI: <https://doi.org/10.15407/agrisp.6.01.018>)
22. Novakovska I.O., Hun'ko L.A., Dolyn'skyy I.M. (2023) Naukovi zasady staloho rozvytku mis'koho zemlekorystuvannya: monohrafiya. K.: Vydavnychy tsentr NUBiP Ukrainy. 243 p.

Novakovskyi L., Novakovska I.
LEGAL PRINCIPLES AND EXPERIENCE OF DEVELOPING REGIONAL LAND USE AND PROTECTION PROGRAMS

LAND MANAGEMENT, CADASTRE AND LAND MONITORING 2'23: 4-14

<http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.02.01>

Abstract. According to the Constitution of Ukraine (Article 14), land is recognized as the main national wealth, which is under the special protection of the state. In order to meet the needs of the population and the economy for land, as well as to ensure its rational use and conservation, nationwide, regional, and local programs are developed, land management and urban planning documentation are created, and relevant land surveys and explorations are carried out.

Due to the fact that the procedure for developing the aforementioned programs has not yet been approved, the article analyzes the legal framework for the development of regional programs for the use and protection of land in Ukraine. It also examines the practice of organizing forecasting for urban land use in the capital city of Ukraine, where programs for the years 2006-2025 were developed with the participation of the authors of the article. In addition, the article considers the content, results of approval, and implementation of the provisions of programs using a number of regions as examples.

During the research of the legal framework for the distribution of powers regarding the regulation of land relations in the field of land use forecasting, it was found that in a number of regulatory acts, the principle of the rule of law is not adhered to, and there are collisions regarding the integration of certain types of land management and urban planning documentation. Additionally, there are issues with the inclusion of necessary information in the State Land Cadastre for the regulation of land protection and restrictions on the use of land plots.

It has been proposed to expand the structure of regional programs for the use and protection of land by refining the natural-agricultural zoning of the territory, forming hydrographic basins, agrolandscape systems, as well as simplifying the composition of land management schemes and comprehensive plans for spatial development of the territories of local communities.

Keywords: national program, regional programs, land management scheme, urban planning documentation, spatial development, land protection.